

KATOLIŠKI GLAS

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE: RIVA PIAZZUTTA, 18 34170 GORIZIA - TELEFONO 0481 - 83177 - DIRETTORE RESPONSABILE: MONŠ. MOČNIK FRANCESCO - REGISTR. TRIBUNALE DI GORIZIA N. 5 DEL 28 - 01 - 1949 - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE - GRUPPO 11/70% AUTORIZZAZIONE DIREZIONE PROVINCIALE P. T. DI GORIZIA	UREDNIŠTVO IN UPRAVA:	Riva Piazzutta, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481 - 83177 - Telefax 83177 Poštni t/rn 11234499
TASSA RISCOSSA	ITALY		Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trieste - Trst - Tel. 040 - 414646	

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katol. glasa« je izšla 2. februarja 1949

Kristus odhaja, da bi nam bil blizu 6. deželni kongres Slovenske skupnosti

(Govoril na praznik Gospodovega vnebovhoda 7. maja v rojanski cerkvi župnik iz Stranj g. Roman Štebe)

Zivimo zelo lep čas cerkvenega leta. V naših srečih še odmeva glasovi velikonočnih zvonov, ki so v svet poslali najbolj vznemirljivo novico vseh časov: Jezus je vstal in premagal greh in smrt. Štiri-deseti dan po vstajenju pa v duhu skupaj z apostoli stopamo na Oljsko goro in se poslavljamo od našega Odrešenika, ki odhaja k svojemu Očetu.

Toda to slovo je drugačno od slovesov, ki jih poznamo ljudje. To slovo nas ne navdaja z žalostjo in tesnobo, ki je tako značilna za običajna človeška poslavljanja. Apostoli so to živo okušali, zato je evangelist Luka zapisal, da so se z velikim veseljem vrnili v Jeruzalem. In kaj je razlog za veselje apostolov in za naše veselje? V paradoksu: Kristus odhaja zato, da bi nam bil blizu.

Apostoli so se prvi srečevali s tem paradoksom. Po binkoštnem prazniku se začne njihova avantura oznanjevanja Vesele novice. To avanturo pa spremljajo mnoge stiske in težave. Judje jih mečejo iz shodnic, vlačijo pred veliki zbor, zapirajo v ječe in pošiljajo v smrt. Tudi Rimljani in mnogi drugi ne gledajo na vagabunde iz Palestine nič bolj prizanesljivo. Ves prezir sveta, v katerem oznanjajo Jezusa Vstalega, so pripravljene sprejeti samo zato, ker je tisti Jezus, ki so ga z Oljske gore videli oditi v nebo, z njimi.

In Cerkev, ki že skoraj dva tisoč let kljubuje viharjem tega sveta, tudi ta Cerkev je dokaz, da odhajajoči Kristus ostaja na nov način navzoč med svojimi učenci. Mnogi tistih, ki so si za svojo življenjsko nalogo zadali uničiti Cerkev, pa so si ob Skali, na katero je Kristus sam postavil Cerkev, polomili svoje ude, je dokaz, ki govori sam ob sebe.

Toda, kaj koristil to tebi in meni?

Ta isti Kristus, ki je s čudeži spremljal delovanje apostolov, ki je gorčičnemu zrnu prve Cerkve dal strašno moč, ki presega moč atomske eksplozije, da se je razraslo v veliko drevo, ta isti Kristus je navzoč tudi v svojem in mojem življenju.

Samo zato si je bilo vredno vzeti to uro časa in spremljati Kristusa, ki odhaja. Samo zato, ker je ta isti Kristus, ki je bil navzoč v življenju apostolov, prve Cerkve in skozi vso zgodovino Cerkve, prisoten sredi stisk tvojega in mojega življenja, ni škoda časa, ki ga preživimo v bogoslužju sleherne nedelje.

Za nas pa ima ta beseda lahko še neko drugo razsežnost. Stisk in preizkušnja ne doživljamo samo kot posamezniki, ampak tudi kot narod, kot slovenski narod, doma in onkraj meja. Če nas je kot narod ustvaril Bog, in če so vrednote kot so svoboda, temeljne človeške vrednote in zato tudi božje, potem smemo verovati, da je Kristus na naši strani.

Ali znamo biti še dovolj majhni, dovolj preprosti, da bo to sporočilo današnjega praznika vstopilo v naše življenje?

Apostoli so se z velikim veseljem vrnili v Jeruzalem. Toda v Jeruzalemu jih ne čaka lepo, mirno, brezskrbno življenje, Jeruzalem je kraj, kjer se začnajo stiske in preganjanja.

Tudi mi se z veseljem vrnimo v Jeruzalem našega vsakdanjega življenja, v svet naših skrbi in naporov. Ponesimo s seboj besedo apostola Pavla: Če je Bog z nami, kdo je zoper nas? Nobena stvar, ne stiska ne preganjanje, ne lakota ali nagota ali meč, nas ne bo mogla ločiti od ljubezni, ki je v Kristusu Jezusu.

Kdor se odloči delati dobro, ne sme pričakovati, da mu bodo zaradi tega spravljali kamenje s poti; pripravljen mora biti, da mu še kakšen kamen naprtijo na hrbet. (Albert Schweitzer)

V nedeljo 7. maja zvečer se je s potrditvijo Iva Jevnikarja za deželnega tajnika in Marjana Terpina za predsednika v občinskem gledališču F. Prešeren v Boljuncu zaključil 6. deželni kongres Slovenske skupnosti.

Novo deželno tajništvo sestavljajo deželni tajnik Ivo Jevnikar, deželni podtajnik Andrej Bratuž, deželni predsednik Marjan Terpin, deželni podpredsednik Rafko Dolhar, Bogdan Kralj, Zorko Harej, Miro Opelt, Aljoša Vesel, Marij Maver, Mirko Špacapan, Branko Černic, Karel Brešan, Marij Breščak, Damjan Paulin, Salvatore Venosi, deželni svetovalec Bojan Brezigar in deželni tajnik Mladinske sekcije SSk Damjan Terpin.

V novem deželnem razsodišču so Aldo Stefančič, Drago Štoka, Albin Sirk in Danilo Čotar, v novem nadzornem odboru Drago Legiša, Vanda Gradnik in Boris Gombač, novi deželni svet pa sestavlja 41 članov iz tržaške, goriške in videmske pokrajine.

Kongres je s Prešernovo Zdravico odprl pevske zbor PD Mačkolje, udeležili pa so se ga ugledni gosti iz zamejstva, Slovenije in Koroške. Prisotne sta pozdravila krajevni župan Švab in tajnik dolinske sekcije SSk Mahnič. Deželni odbor je zastopal odborniki za finance Rinaldi, PSI tržaški tajnik Perelli, PCI deželni tajnik Viezzi, SKGZ Klavdij Palčič, SSO Marija Ferletičeva, DC deželni tajnik Longo. Vsi so tudi izrekli pozdrave in primerne misli. Pozdrave so nadalje prinesli poslanec Union Valdôtaine Caveri, Ruttar v imenu krožka beneških Slovencev »Studenti« ter predstavnik Narodnega sveta koroških Slovencev in Koroške enotne liste. Slovenijo so zastopali član predsedstva republiške konference SZDL Jeglič, predsednik Slovenske demokratične zveze Rupel in predstavnik Slovenske socialdemokratske zveze Šinkovec.

Zelo obširno poglobljeno poročilo je podal deželni tajnik Ivo Jevnikar. Najprej je govoril o vprašanju zaščitnega zakona in kritično ocenil osnutek, ki ga je sestavil minister za dežele Maccanico, orisal je triletno delo, ki ga je stranka opravila, razčlenil nato parlamentarne volitve 14. junija 1987 in lanske deželne volitve. Veliko pozornost je namenil tudi sinhrotronu na Krasu, varstvu okolja, zakonu za obsejna območja in odnosom z manjšinami. Seveda je tudi omenil volitve za evropski parlament 18. junija letos, ki so dale tudi geslo zborovanju v Boljuncu: »Iz lastnih korenin v Evropo«. SSk bo nastopila na skupni listi z nekaterimi narodnostnimi in jezikovnimi skupnostmi ter avtonomističnimi gibanji. Njen glavni kandidat bo pisatelj prof. Boris Pahor.

Sprejetih je bilo tudi več resolucij: ena izraža zaskrbljenost glede besedila osnutka zakona za zaščito Slovencev, kot ga je pripravila vlada, druga govori o zadevi Janše in tovarišev v Sloveniji, tretja o sinhrotronu na Krasu, četrta predlaga sklicanje zborovanja slovenskih političnih predstavnikov v Furlaniji-Juljski Benečiji.

Na kongresu so bila tudi podeljena odličja Slovenske skupnosti. Prejeli so jih:

rajni Miro Gradnik v spomin, za službo, ki jih je imel za razvoj Slovenske skupnosti na Goriškem in v deželnem menilu;

dr. Drago Štoka za naporno in plodno delo, ki ga je 20 let opravljal kot deželni svetovalec Slovenske skupnosti in sploh kot vodilna osebnost SSk;

msgr. dr. Angel Cracina, beneški Ceder-mac, za življenjsko delo med rojaki v Benečiji, za obrambo dostojanstva naših ljudi v cerkvi, v javnosti, pred sodiščem in v tisku;

pisatelj prof. Boris Pahor za javno in še posebej publicistično ter pisateljsko delo za našo samobitnost, pravice vseh manjšin, odpiranje Evrope, za delo za samostojno nastopanje s Slovensko levico pred dvema desetletjema;

javna delavka Marija Ferletič, predsed-

nica Sveta slovenskih organizacij, za delo, ki ga je v letih 1970-80 opravila kot pokrajinska svetovalka in odbornica SSk na Goriškem;

prosvetni in športni delavec prof. Martin Kranner za delo, ki ga je opravil kot goriški pokrajinski svetovalec samostojne slovenske stranke v letih 1960-65;

časnikar in javni delavec Saša Rudolf za delo, ki ga je opravil kot pokrajinski svetovalec SSk na Tržaškem v dveh mandatih in kot prvi tržaški pokrajinski odbornik SSk;

javni delavec Ivan Breclj za politično delo, predvsem na mestu tajnika sekcije SSk v devinsko-nabrežinski občini;

Dalka Šturman za slovensko poslanstvo v ogroženem slovenskem prostoru, za pospeševanje naše pesmi in naše besede;

Olga Ban za javno in vsestransko kulturno delovanje v korist tržaškega slovenskega občestva, predvsem pri Sv. Ja-

kobu in med nekdanjimi učenci in dijakci Cirilmetodovih šol;

Cveto Marc za zavzeto delo na narodno prosvetnem področju, predvsem glasbenem, za privrženost slovenskemu samostojnemu nastopanju;

Drago Petaros za kulturno in umetniško dejavnost, predvsem kot pevovodje svetnih in cerkvenih zborov;

Anton Bak za narodno zavednost in zvestobo slovenski besedi in misli;

Just Colja za življenjsko prizadevanje za slovenstvo v vseh njegovih povojnih pojavih, za slovensko kulturo in jezik.

V spomin Glzell Benevol, ki je umrla pred dnevi in je bila, predvsem v krogu Marijine družbe iz ul. Risorta v Trstu, pod fašizmom in po vojni tipična predstavnica žena, ki so vzdrževale slovenstvo in prosveto, ter med prvimi sodelnicami povojnega samostojnega političnega gibanja v katoliških vrstah.

Zaostritev v Sloveniji

Slovenska politika je popustila ostrim pritiskom iz Beograda ter poslala Janeza Janšo v zapor. Janeza Janšo so aretirali 5. maja zjutraj pred Kliničnim centrom v Ljubljani, kamor je bil namenjen ter ga odpeljali v zapor na Dob.

Slovenska javnost je ta dogodek, čeprav ga je bilo pričakovati, sprejela z velikim ogorčenjem. Dan prej je ljubljanska policija prepovedala še protestni miting z naslovom »Svoboda štirim — naša svoboda«, ki je bil napovedan za 8. maj na Trgu osvoboditve. Zegen za prepoved je dala mestna SZDL, sicer zelo liberalnim predsednikom Ostermanom na čelu, ki se je takoj znašla pod ostrimi kritiki kamij demokratične javnosti. Prav tako pa so se kot plaz usuli protesti, ki letijo neposredno na Kučana in Stanovnika oz. njune omahljive in sprenevedajoče izjave iz zadnjih dni.

Ker je bil protestni miting uradno prepovedan, je cela vrsta opozicijskih skupin napovedala svoja zborovanja na istem mestu — na Trgu osvoboditve — 8. maja. Odbor za zaščito človekovih pravic je sklical plenarno zasedanje, republiško mladinsko predsedstvo svojo sejo. Slovenska demokratična zveza in Socialdemokratska zveza občna zbora, Studentski parlament na Filozofski fakulteti »zasedbo« univerze, Društvo slovenskih pisateljev je začelo 5. maja s protestnimi literarnimi večeri, ki bodo trajali vsak večer do preklica v društvenih prostorih.

Slovensko časopisje posveča veliko prostora najnovejši močni zaostritvi. Vsi se sicer zavedajo velike nevarnosti vojske in Beograda, vendar je ob omahljivi in dvojni slovenski politiki Slovincem zavrela kri. Tragično je seveda to, da je prav ta politika v primerjavi s prejšnjimi političnimi »avtoritetami« na Slovenskem daleč najliberalnejša.

Nihče ne ve, kako se bodo dogodki razvijali prihodnje dni, vendar, nekaj je že sedaj jasno, slovenski komunisti, ki so v primerjavi z drugimi jugoslovanskimi komunisti močno liberalni, bodo kljub temu vidno izgubili svoje pozicije, ki jih lahko obrani le še represija oziroma »po-

moč« z »juga«.

Uvodni komentar je na prvi strani ljubljanskega Dela 6. maja zapisal, da pomeni aretacija Janeza Janše konec nekega obdobja.

V Sarajevu so povsem enako kot malo pred tem v Zagrebu, Ljubljani in na Reki najprej prepovedali, nato pa »odplenili« mladinsko revijo »Naši dani«. Republika Bosna in Hercegovina je v zadnjem času naredila močne liberalne korake naprej. Tudi v Makedoniji sedaj že legendarni prebivalci izjemno avtonomne vasi Vevčani že nekaj dni protestirajo v Skopju pred oblastvenimi zgradbami in iščejo svojo resnico in pravico, ki je lani jo še pred dvema letoma s pendreki preprečevali.

V. Slemensky

Množična manifestacija v Ljubljani

Na Trgu osvoboditve v Ljubljani je bila v ponedeljek 8. maja proti večeru množična manifestacija za uveljavitev demokracije, zakonitosti in dokončno oprostitve štirih Slovencev, ki jih je lani obdilo vojaško sodišče na zelo svojevoljen način.

Značilnost tega zborovanja pa je bila njegova ločenost v dva dela. Prvega je organizirala Zveza socialistične mladine in v njenem imenu je govoril njen predsednik Jože Školč. Izrazil je svoje ogorčenje »zaradi prezira, s katerim so najvišji državni in sodni organi prezrli vse dokaze, pritožbe in zahteve v zvezi s škandaloznim procesom proti četverici v Ljubljani.«

Ko je Školč zaključil to zborovanje, se je pa začelo drugo, na katerem so spregovorili predstavniki socialdemokratske, krščansko-socialne in Slovenske demokratične zveze. Najbolj oster je bil zastopnik socialdemokratov, ki je zlasti polemiziral z vojsko, s sedanjo družbeno ureditvijo in kritiziral tako sedanje kot prejšnja slovenska vodstva. Ob zaključku so prebrali osnutek skupne izjave, katere pa Kmečka zveza ni hotela podpisati.

Lojze Bratuž po 50 letih

Goriška pokrajinska uprava, in sicer odborništvo za šolstvo je pod zgornjim naslovom izdalo brošuro in v njej zbralo predavanja, ki so bila na sedežu Pokrajine 4. aprila 1987.

Uvodno besedo je tokrat imel dr. Mirko Špacapan kot pokrajinski odbornik za šolstvo, predavali pa so: dr. Branko Marušič, Socialne in politične razmere na Goriškem; don Luigi Tavano, Kulturna in verska avtonomija na Goriškem; dr. Zorko Harej, Umetniška in človeška osebnost Lojzeta Bratuža. Vsa ta predavanja so zbrana v omenjeni knjigi in sicer dvojezično, v italijanščini in slovenščini. Kar je treba samo pohvaliti.

Predavanjem so dodani še govori, ki so bili v Podgori na trgu pred cerkvijo, ki je poimenovan ravno po Lojzetu Bratužu. Slavje je bilo ob 50-letnici smrti L. Bratuža 15. febr. 1987. Govorila sta Silvino Poletto, takrat pokrajinski odbornik za PCI, ter prof. Albin Sirk. Tudi ta dva posega sta v obeh jezikih.

Kot priloga so dodani še utrinki iz časopisov in sicer članek L. Tavana v tedniku »Voce Isontina« ter pet kratkih obvestil iz »Primorskega dnevnika«.

Predstavitve publikacije je bila na sedežu pokrajinskega sveta v petek 5. maja ob 18.30. Uvodno besedo je imel dr. M. Špacapan, ki je tudi v tej mandatni dobi odbornik za šolstvo. Spregovoril je v italijanščini in nato v slovenščini.

Za njim je knjigo predstavil dr. Rafko Dolhar. Ni se ustavil ob brošuri sami, temveč je Bratužovo tragedijo povezal z aktualnimi časi, predvsem z zakonom o zaščiti slovenske manjšine v Italiji, ki je sedaj v razpravi v Rimu. Italijanska država je po svoji demokratični ustavi dolžna, da zaščiti narodne in jezikovne manjšine,

toda po 40 in več letih tega še ni storila. Ko se je znova začelo razpravljati o zaščiti slovenske narodne skupnosti v Italiji, spet hočejo manjšino ločevati v kategorije z večjo in manjšo zaščito.

Ob Lojzetu Bratužu se je pokazalo, kako je tedanja državna oblast manipulirala z zakoni, saj je krivice oprostila, češ da je žrtev že mrtva in ni več razloga, da bi sodili krivcem.

Demokratična država bi si takega zlorabljanja ne smela dovoliti, temveč bi se morala držati ustavnih določil in s pravičnimi zakoni zaščititi tudi slovensko narodno skupnost, kjerkoli ta živi, tudi v videmski pokrajini, kot je to storila z nemško in francosko narodno manjšino v državi. V resnično pravni družbi ni dovoljeno deliti državljanov na kategorije. To so delale in delajo diktature.

Dr. Dolhar je svoje misli nato razvil tudi v italijanščini. Za njim so spregovorili še L. Tavano, Branko Marušič ter Silvino Poletto, ki je obudil spomine na čase, ko je pred zadnjo vojno in med njo delal v podgorski tovarni in se tam srečal tudi s povzročitelji Bratužove smrti.

Brošuro sta uredila in tekste prevedla R. in M. Lojk, tiskala pa Grafica Goriziana.

K temu poročilu še dve opombi:

1. Brošuri je dodana priloga. Med časopisi se omenjata samo Voce Isontina in Primorski dnevnik. O Bratužu so pa takrat pisali vsi slovenski časopisi v naši deželi. Ali gre za diskriminacijo? In če gre, kdo jo je zakrivil?

2. V brošuri je omenjena samo dejavnost Pokrajine in manifestacija v Podgori. L. Bratuža pa so se spomnili tudi v številnih drugih institucijah. Kako na mestu bi bilo, da bi se zaradi zgodovinskega spomina omenile tudi te.

Občinske volitve v Bocnu

V Bocnu, glavnem mestu Južne Tirolske, v katerem pa so Italijani zaradi načrtnega naseljevanja v času fašizma v večini, so bile preteklo nedeljo občinske volitve, ki so znova potrdile, da se italijansko prebivalstvo ogreva za MSI, ki odločno odklanja sedanjo avtonomijo pokrajine, v kateri imajo Nemci dvotretjinsko večino.

Tako je stranka MSI prejela 27,1 % glasov in 13 sedežev, dva več kot leta 1985. Tirolska Ljudska stranka je druga z 19,5%

glasov in je ohranila svojih deset mest. Krščanski demokrati so s 17 % tretji in so izgubili en sedež. Sedaj jih imajo 8. Zelo uspešni so bili zeleni alternativci. Porasli so za 2 sedeža in jih imajo sedaj 6. Levičarske stranke so nazadovale: komunisti od 6 na štiri mesta, socialisti od 5 na štiri; Ladinci so si prvič osvojili svoj sedež. Po enega imajo tudi republikanci (do sedaj 2), upokojenci, liberalci in socialdemokrati.

V PROTITOKU

Cui prodest?

V sredo 3. maja smo se Slovenci zbrali na Oberdankovem trgu v Trstu, kjer smo protestirali proti namestitvi sinhrotrona na bazoviški gmajni. Manifestacija je potekala pod geslom »Sinhrotron DA, a NE v Bazovici« in so jo prek sredstev množičnega obveščanja razglasile slovenske organizacije in politične sile. Bili so prav vsi: od slovenske stranke do t.i. krovne organizacije, partije in zelenih, pa tja do najrazličnejših stanovskih društev.

Odsotni so bili samo socialisti, kar je logično, saj se PSI poteguje za sinhrotron v Bazovici. Kako se bodo torej slovenski voditelji te stranke izrazili proti? Ne splača se!

Resnici na ljubo je zadnji trenutek pristopilo mladinsko gibanje PSI, a vemo, da je mladina po lastni izbiri ali po volji starejših bolj »samostojna«.

Prisotne so bile tudi naše šole, od dijakov do učnega osebja. Sindikat slovenske šole je celo oklical stavko za zadnji dve uri pouka, da bi omogočil prihod na trg tudi profesorjem nižjih srednjih šol in učiteljem.

Upravičenost manifestacije je bila s stališča slovenske narodne skupnosti v Italiji tako očitna, da o tem niti ne gre izgovorjati besed. Zadeva pa zasluži krajši komentar iz drugih vzrokov.

Dijaki so prišli po prvi učni uri, ostali tam nekaj časa, nato so se porazgubili v Barkovlje, v bare, gostilne, na domove. Učno osebo: kdo ga je videl? Razen maloštevilnih »starih idealistov« in prisotnih »po službeni dolžnosti« jih ni bilo kaj dosti seštevati.

Od strank je bila s praporom zastopana samo slovenska stranka, drugi so poslali par vidnejših predstavnikov in seveda mladino. Od »krovne« strukture so bili prisotni vsi, prav vsi vrhovni predstavniki in nekaj uslužbencev, prav nekaj, verjetno »iz službene dolžnosti«.

Najbolj navdušeni so bili upokojenci in skupnica »zelenih«, ki se ob podobnih pobudah stalno premika po tržaškem

ozemlju.

Na trgu je bila torej prisotna neorganizirana skupina manjšin: Slovencev, zelenih, mladih. Tako srečanje bi moralo biti po besedah pobudnikov neke vrste Travniki ali Trebče. Zaradi neorganiziranosti pa je postalo najbolje orožje zagovornikov sinhrotrona v Bazovici.

Zakaj je prišlo do tega? Zakaj ni bila tako važna manifestacija temeljito pripravljena na terenu, po društvi in organizacijah? Kje so bili, seveda poleg »vrha« in mladih, vsi pripadniki struktur, »v katerih se Slovenci običajno prepoznavamo«? Zakaj je bila sploh manifestacija pripravljena šele potem, ko so vsi organi že vse odložili in ne pred tremi leti?

Vsi smo že frustrirani od teh naših bitk, v katere se podamo šele, ko so že izgubljene. Da bi zopet navdušili ljudi, bi morali mi sami manifestirati na trgu Unità proti dvojezičnosti ali kaj?

Pokrajinski tajnik PSI Perelli je pred par dnevi kot »protiustlugo« za izgradnjo sinhrotrona na bazovski gmajni obljubil zavzetost svoje stranke za rešitev »Primorskega dnevnika«, Stalnega slovenskega gledališča, Glasbene matice. Anarhistični časopis »Germinal«, ki so ga delili med manifestacije, je zapisal: za sinhrotronom so drugi, zelo »gnotni« dogovori.

Kaj vse to pomeni? Zbegani smo. Mladina. Pobudniki teh in podobnih manifestacij črpajo iz tega rezervanja poceni ljudi, ki so itak na kupu in jih je lahko premikati. Kdo je ne bi popihal iz šole? Poleg tega se da mlade z lahkoto obračati in instrumentalizirati. Toda, kdor tako misli, naj tudi upa, da se mladi ne bodo nikoli tega zavedali. V trenutku, ko se bodo tega zavedli, bodo namreč padli v apatijo in brezbriznost: saj je itak vse gnilo.

Eno vprašanje se poraja: je bilo neuspelo zborovanje na Oberdankovem trgu samo sad frustracije in organizacijske nesposobnosti ali česa drugega?

5 R

Evropa narodnostnih skupin in manjšin

Pisali smo že o splošnem vprašanju evropskega združevanja ter o Evropi narodov in držav. Poleg teh osnovnih problemov današnje Evrope in njene gradnje se porajajo še druga nič manj važna vprašanja. Med temi so gotovo tudi evropske narodnostne skupnosti in manjšine.

Pred seboj imamo seveda razmere v dvanajstih državah Evropske gospodarske skupnosti (EGS) — čeprav je tudi v vzhodnoevropskih državah danes ta problem zelo živ in pereč, kot kažejo že same narodnostne polemike v Sovjetski zvezi ali pa še bliže in nevaren položaj v Jugoslaviji. V sklopu teh držav živi na desetine milijonov pripadnikov narodnostnih skupnosti, ki se po jeziku, kulturi in izročilih razlikujejo od večinskih narodov v državah, v katerih prebivajo.

Po eni strani so to samostojne narodne skupnosti (kot Baski, Bretonci, Okcitanji itd.), ki nimajo nikjer svoje lastne države in so njih deli porazdeljeni tudi po več državah. Po drugi strani pa gre za pripadnike klasičnih narodnih manjšin, to je pripadnike narodov, ki nimajo sicer druge svoje lastno državo, sami pa živijo na obmejnem ozemlju sosednje dežele. Tak primer smo že sami Slovenci v Italiji, južnotirolski Nemci, valdostanski Francozi (čeprav gre tudi tu za nekatere posebnosti) in drugi.

Če si tu naredimo kratko panoramsko sliko s porazdelitvijo vsaj glavnih evropskih narodnostno-manjšinskih skupnosti, lahko najprej ugotovimo, da gre pri tem za dokaj raznoliko in pestro, skoraj pisano podobo. Na severu Evrope naletimo na razne skupine keltskega, pa tudi germanskega izvora. Od Ircev v Veliki Britaniji pa do Valijanov (Cymru) do prebivalcev Kornvalije je tudi s keltskim jezikom. Tu se zlasti zadnja leta razne politične skupine zelo prizadevajo za priznanje svojih jezikov, podoben kot recimo na Škotskem za dogodo avtonomije ali celo neodvisnosti. Na severu celinske Evrope so tudi razne jezikovne, zlasti germanske etnične skupnosti, kot Nemci na Danskem, Frizoni, Flamci med Nizozemsko in Belgijo itd. Med keltskimi skupinami pa zlasti Bretonci v Franciji, ki mejijo na Rokavski preliv in tudi — kot ostale manjšine v tej republiki — le težko izbojujejo kako pravico.

Bolj proti jugu se v državah EGS znaj-

dejo spet druge narodnostne skupnosti, ki imajo tudi zelo različno raven zaščite. Podobno usodo kot bretonska ima v Franciji še okcitanška manjšina, ki živi v južnem delu države, ali pa alžalski Nemci na vzhodu. Bolj pozitivno in ugodno je danes stanje narodnih manjšin v Španiji. Tu so predvsem Baski na severu, Katalonci ob Sredozemlju in prebivalci Galicije. V sedanji demokratični državi so si vsi ti priborili bolj ali manj tvorno avtonomijo in uradno uporabo svojega jezika. Najbolj se morda tak razmah kaže med Katalonci (v Barceloni), medtem ko med Baski poleg demokratičnih strank še vedno deluje ekstremistična skupina ETA. Nekaj svojkega je francoska Korzika, kjer je tudi polno avtonomističnih gibanj.

Kratek prerež iz sveta narodnosti oz. manjšin v sklopu EGS lahko torej pokaže na zelo pester mozaik današnje Evrope, ki poleg uradnih državnih skupnosti zaobjema tudi celo vrsto manjšinskih skupin. Prav te se danes vedno bolj zavedajo lastne samobitnosti in upajo, da bo bodoča uradna Evropa tudi do njih vprašanj vedno bolj pravična in zanje bolj občutljiva!

Spectator

Umrli je papeški nuncij Cecchini

Na Dunaju je 26. aprila zjutraj umrl nadškof Michele Cecchini, star 68 let. Po rodu je bil iz škofije Lucca, duhovnik od leta 1944, škof pa od leta 1969. Postal je oglejski naslovni nadškof. V vaticanskem državnem tajnistvu je deloval od leta 1951. Kot zastopnik Vatikana je bil od leta 1969 do 1976 pronuncij na Madagaskarju, od 22. junija 1976 do 4. decembra 1984 pronuncij v Jugoslaviji, nato pa do smrti nuncij v Avstriji.

V zgodovini slovenske Cerkve bo ostal zapisan kot tisti, ki je posvetil kar štiri naše škofo: Suštarja, Krambergerja, Smeja in Kvasa. Odločilno je tudi sodeloval pri njih izbiri.

Na Dunaju je po besedah dunajskega kardinala Groerja doživel v zvezi z imenovanji novih škofov (pomožni Kren na Dunaju, Eder v Salzburgu in Küng v Feldkirchu) »obrekovanja, zaničevanja, kritike in neprijaznosti, a ni odstopil od svoje poti in bil vedno pripravljen vsem odpustiti«. Bil je neomajno zvest papežu in globoko predan Cerkvi.

Srečanje slovenskega metropolita in carigrajskega patriarha

Skupina 167 slovenskih romarjev je konec aprila pod vodstvom slovenskega metropolita Suštarja obiskala po »sledovih svetinj razdeljene Cerkve« Carigrad, Efez in Izmir (Smirno) v današnji Turčiji. (Te kraje in še druge bomo obiskali tudi zamejski Slovenci od 24. julija do 2. avgusta v organizaciji »Katol. glasa«. Čas za prijavo poteče 10. junija).

Na letošnji pravoslavni četrtak 27. aprila je carigrajski patriarh Dimitrios sprejel slovenske romarje v svojem dvorcu. Najprej ga je pozdravil nadškof Suštar in med drugim dejal:

»Boleča je bila rana, ko je prišlo do ločitve, zato smo toliko bolj veseli današnjega prizadevanja obeh Cerkva za edinstvo. Ta prizadevanja so se poglobila z drugim vaticanskim cerkvenim zborom. Bil je zares velik zgodovinski dogodek, ko sta se v Sveti deželi srečala papež Pavel VI. in vaš prednik patriarh Ate-nagora. Bila je velika, upanje zbujačo tolažba, ko sta obe Cerkvi odpravili nekdanja medsebojna izobčenja. Tudi sedanjí papež vas je tu v Carigradu obiskal, vi pa ste vrnili obisk pred dvema letoma v Rimu. Vse to so bila velika znamenja upanja, da ekumenska prizadevanja niso bila zaman.

Tudi Slovenci živimo v deželi, katere prebivalci so ljudje različnih veroizpovedi: pravoslavni, katoličani in muslimani. Zato se toliko bolj zavedamo pomembnosti ekumenskih prizadevanj. Globoko sem prepričan, da bomo samo v skupni molitvi ter v skupnih iskanjih našli tisto rešnjo pot, ki nas bo vse vodila h Kristusu.

Na pozdravne besede ljubljanskega nadškofa pa je patriarh takole odgovoril:

»Tudi mi se prav dobro zavedamo, kaj je prinesla razdeljenost kristjanov. Vsi smo to zelo boleče občutili in prizadelo je vse kristjane. V našem dvajsetem stoletju pa smo vsi kristjani močno začutili potrebo, da si prizadevamo za edinstvo. Prva stvar, ki smo se je pri tem delu najprej ovedeli, je, da moramo obnoviti medsebojno krščansko ljubezen. Zato smo tudi najprej začeli z dialogom ljubezni, kajti samo ta namreč more ustvariti pravo ozračje, v katerem se približujemo Kristusu, da lahko on kakor na dobri njivi začne svoje delo. Predvsem sebičnost in fanatizem sta pripeljala do razkola; če se tega zavedamo, potem nam je jasno, da je samo ljubezen tista, ki more oba dela ponovno združiti.

Teološki dialog se je začel s papeževim obiskom pri carigrajskem patriarhu; ta dialog dobro napreduje. Nadaljujejo se prizadevanja voditeljev Cerkva, da bi se uresničilo tisto, za kar je Gospod Kristus molil: Da bi bili vsi eno! V ta namen vsi tudi molimo. Prebuditi se moramo in Bog bo s svojo milostjo spremljal naša prizadevanja za edinstvo.

Ob zaključku je dr. Suštar izročil patriarhu dve knjigi, ki jih je izdala »Družina«: prvo knjigo zgodovine Cerkve in Zbornik o Cerkvi na Slovenskem »Tvoja

mati in Cerkve«. Ko sta se oba cerkvena dostojanstvenika prisrčno objela, je pa zadonela iz slovenskih grl mogočna »Marija skoz življenje...«

Smrt kardinala Sirija

V torek 2. maja je v starosti 83 let umrl v Genovi kardinal Giuseppe Siri, eden najbolj premočrtnih cerkvenih knezov v povojnem obdobju. Odlikovali so ga neomajna zvestoba cerkvenemu nauku, čut za potrebe bližnjega in osebno zelo skromno življenje. Dvakrat, leta 1958 in 1978, je veljal za najbolj verjetnega prihodnjega papeža. Pa so se kardinali zbalí njegove brezkompromisnosti. Tako je leta 1958 bil izvoljen proti vsem predvidevanjem 77 letni Angelo Roncalli, 20 let nato pa Karol Wojtyła.

Stoletnica Virgila Ščeka

(1889 - 1948)

I.

1. januarja letos je minilo sto let od rojstva Virgila Ščeka, duhovnika in javnega delavca na Primorskem. V počastitev njegovega spomina in osvetlitev njegovega delovanja je skupina primorskih izobražencev priredila v soboto 18. marca v župnijski dvorani v Komnu na Krasu študijski dan. Vabilu se je odzvalo kakih 70 izobražencev z obeh strani meje s koprskim škofom Metodrom Pirihom na čelu. Spored je vodil Marko Vuk iz Mirna. Dopoldne so se zvrstila štiri predavanja.

Prvi je nastopil Hadrijan Pahor, sin pisatelja Borisa Pahorja. Orisal je politično, narodnostno in kulturno stanje primorskih Slovencev in Hrvatov pod Italijo med obema vojnama. Prikazal je zlasti fašistično zatiranje slovenskih šol, časopisov, društev, gospodarskih združenj, požige narodnih domov, preganjanje zavednih Slovencev, prvi in drugi tržaški proces, zapore, internacije, smrtne obsodbe.

Drugi je predaval dr. Tone Požar iz Vipave in sicer o Virgilu Ščeku kot človeku in duhovniku. Prikazal je njegovo mladost v Trstu v krogu domače družine, vernih in narodno zavednih staršev z osmero otroki. Šolanje je opravil na nemški realni v Trstu in Gorici, kjer je maturiral leta 1909.

Kot dijak v Gorici je pokazal izredno delavnost: predaval je v slovenskih društvih, pisal v slovenske liste. Spoznaval je slovenske duhovnike, ki so poleg verskega dela skrbeli tudi za narodni in socialni razvoj naših ljudi po krščansko-socialnih smernicah J. Ev. Kreka.

Prav njihov vzgled in materina vernost sta mladega Virgila nagnila, da je pustil visokošolski študij v Gradcu in jeseni 1910 stopil v gorško bogoslovje, da bi kot duhovnik čim več storil za svoj narod. 7. julija 1914 ga je tržaški škof Andrej Karlin v stolnici sv. Justa posvetil v mašnika, z njim pa tudi Boža Milanovača iz Istre. Oba sta pozneje združ-

Kardinal Siri je bil neutrudljiv borec za pravovernost v Cerkvi, oster v odkrivanju zmote, odločen zagovornik cerkvene discipline, prodoren kritik sedanje kulture, zato često nerazumevan in predmet sumničnj, obrekovanj in nasprotovanj. Vsi, ki so ga zavračali, so ga slikali kot reakcionarja in konservativca. Konservativen je res bil, a v dobrem pomenu besede. Iz preteklosti je treba graditi sedanjost, ne pa je uničevati.

V zgodovino pokoncilske Cerkve je prešel z znanimi besedami: »Potrebno bo celo stoletje, da se bo popravila škoda, ki jo je povzročil zadnji koncil.« In se sprašujemo, kakšna bi bila podoba današnje Cerkve, če bi kardinal Siri postal papež. Toda, ker jo vodi Sv. Duh, postane tudi za vernike tako »vprašanje brezpredmetno.

vala krščanstvo in narodnost v neločljivo celoto.

Kot duhovnik je Šček pastiral na prvo svetovno vojno v Trstu pri Sv. Ivanu in pri Starem sv. Antonu, nato dve leti v Lokvi pri Divači, najdlje pa v Avberu pri Tomaju 1927-1941, končno kot upokojenec brez pokojnine spet v Lokvi do smrti 1948.

Bil je moderen dušni pastir že v Trstu. Poleg službe božje je skrbel za slovenske pridige in nauk, obiskoval družine, zlasti bolnike, zbiral hrano za lačne med vojno, se ukvarjal z mladimi, predaval v slovenskih društvih.

Raziskoval je glagolske napise na Primorskem, umetnostne spomenike (našel je romarsko razpelo v Lokvi). Pridno je beležil važne dogodke na Primorskem iz preteklosti in tedanje dobe (Paberki) in se odločno boril proti krivicam italijanskih oblasti.

Leta 1920 je postal tajnik Zbora svečnikov sv. Pavla, stanovskega društva slovenskih in hrvatskih duhovnikov. Šček je poživil društvo z novimi pobudami in vzdrževal zvezo z Vatikanom. Tja je pošiljal spomenice in pritožbe proti italijanskemu nasilju.

Od maja 1921 do konca 1923 je bil poslanec v rimskem parlamentu, nato pa do leta 1927 tajnik Katoliškega tiskovnega društva v Gorici. Tudi to politično in publicistično delo nosi vedno pečat slovenskega duhovnika.

Vse svoje duhovniške sposobnosti je pokazal spet v Avberu pri Tomaju, kjer je bil 14 let župnijski upravitelj. Iz male kraške župnije je napravil živo cerkveno občestvo v duhovnem in narodnostnem oziru. Organiziral je Dekliško zvezo, zbiral dijake s Krasa, širil verski tisk. Župnijsko cerkev sv. Nikolaja je dal poslikati umetniku, Tonetu Kralju in mu omogočil, da je poslikal še 40 drugih cerkva na Primorskem in tako »postavil nasproti Italiji »limes« — mejni spomenik slovenske verske in narodne kulture« (Taras Kermavner).

Zaradi fašističnega preganjanja je moral zapustiti Avber. Ob slovesu je dal natisniti podobico z napisom —: Dragim župljanom v spomin na moje dušnopastirsko delovanje v Avberju 1927-41. Kar sem slabega mislil, govoril in storil, to pripisujem sebi. Kar sem dobrega storil, pa vse Bogu. Virgil Šček.

Utrujen in bolan se je zatekel k prijatelju župniku Tonetu Požarju v Lokev pri Divači in tam ostal od maja 1941 do smrti 1948. Bila je vojna. Šček tudi sedaj ni miroval, čeprav je bil ves čas bolehen. Rad je pomagal v dušnem pastirstvu. Prosti čas je porabil za beleženje bogatih vojnih dogodkov v svetu in doma.

Tako je napolnil 14 vezanih zvezkov »Paberkov«, tri zvezke »Lokavskih starin« in en zvezek »Rodbinskih starin«. Sem je treba prišteti publikacijo »Razgovori in članki«, Trst 1946, v kateri so zadnji trije Ščekovi članki, zlasti Odprto pismo De Gasperiju.

Ščekovi govori in posegi v rimskem parlamentu so zbrani v »Atti parlamentari XXVI. Legislatura 1921-23 - Roma«. Vse to je dragoceno gradivo za spoznavanje razmer na Krasu in v Slovenskem primorju pod italijansko okupacijo.

T.P.

(Konec prihodnjič)

★

Rad bi si srečo uredil po svoje, toda izkazalo se bo, da si zašel na slepo stezo, ki ne vodi nikamor drugam kakor v nemir, nezadovoljnost in notranjo razklanost. (Lojze Kozar)

R. B.

Pridi, Sveti Duh!

V teh dneh oz. tednih se bodo povsod vrstile birme. Škof bo delil zakrament, ki je dandanes skoro izgubil pravi pomen. Zakaj?

Na žalost se marsikje dogaja, da otroci hodijo k verouku oz. v cerkev samo do tega dogodka, ker so jih starši priganjali in ker je bil gospod župnik »siten« oz. zahteven. Po tem pa so vsega (?) rešeni in svobodni pritiska. Kot da ne bi ravno v teh letih, v odrasčajoči dobi mladostnika, najbolj potrebovali božjega varstva, pomoči in usmiljenja. A je že tako, da mora vsak človek najprej doživeti razočaranje, iti skozi trpljenje in se utopiti v dvomih, da se lahko nasloni in zaupa božji dobroti. Trda in kruta je taka šola, a potrebna in bogata.

Druga stvar, ki se je boje predvsem botri, so darila oz. materialni pomen tega zakramenta. Otroci vse prevečkrat mislijo samo na to, kaj bodo dobili — od kolesa, mopeda, prek televizije in kompjutrov do pohištva. Samo z uro ali zlato veržico (ki jo ima že vsak) nihče več ni zadovoljen.

Sama sem pred nedavnim bila za botro in sem te stvari tudi povedala nečakinja. Sicer ni bila zahtevna in nazadnje zadovoljna s tistim, kar je dobila, a zavarovati sem se hotela že vnaprej. Kmalu po tem sem bila na obisku pri prijateljici, ki ima dve hčerki. Ena je bila pri birmi lani (za botro si je izbrala revno staro teto), ena gre letos jeseni. Vprašala sem jo, kdo ji bo šel za botro. Odgovor me je presenetil: mama. Sicer se zadnje čase duhovniki marsikje pogovarjajo, da bi botre nadomestili starši in da bi se to že dogajalo, mi je bilo novo. Prijateljica mi je pojasnila vzrok: nihče noče iti za botro, ker so stroški previsoki, brata ali sestre pa nima (in je zdaj najbolj boleče občutila to samoto). Ker družino poznam in sta dekleti pridni (skrbita za raznašanje verskih časopisov po vasi, zbirlata znamke za misljone itd.), sem se ponudila za botro (tudi meni se niso upali reči, ker sem letos že bila). Takemu otroku, ki nima velikih zahtev (res je dekle veselo vsake malenkosti, ki jo kdaj prinesem), gre človek s ponosom za botra. A koliko je še takih?

Ko boste morda tudi vi te dni stopali pred škofa, mislite na to, da pri birmi prejemamo darove Sv. Duha — ki je Duh modrosti, umnosti in moči, Duh vednosti, sveta, pobožnosti in strahu božjega. Naj bo to dan duhovne poglobitve, ko se bo naša vera še bolj utrdila. Naj bo sveta birma potrditev v veri — in ne v neveri.

Gospod, pošlji Svetega Duha — in prerojeni bomo!

Gorici je treba dati novo obleko!

Novemu prišleku dá Gorica občutek mirnega, zaprtega mesteca, v katerem je več gostiln in barov, kinodvoran, pa še grad, Soča; tu so bili že dolgo tega hudi boji. Kraj je sicer lep.

Za Slovence prišlek zlepa ne bo zvedel. Če bo slišal nerazumljiv jezik, si bo mislil, kako je čuden goriški dialekt. Slovenska prisotnost se pač v zunanji podobi mesta ne kaže. Verjetno pozabljam, da je mnogokrat prav oblačilo tisto, ki naredi meniha, pozabljam, kako so v letih 20 in 30, potem ko je bila naša identiteta zapisana izničenju, preoblekli ta prostor.

Drugorodci (Slovenci, Nemci itd.) so do bili nova imena in primke (S. Parovel v knjigi »L'identità cancellata« pravi, da je bilo samo v Gorici in njeni provinci spremenjenih približno 100.000 prilkov), posiljena so bila tisočletna imena vasi in krajev, izginili so slovenski in nemški napisi na trgovinah, gostilnah, uradih, družtvih, ulicah, razglednicah.

Sicer na splošno ni nikogar motilo, če si ostal Slovenec naznove, če si doma govoril v svojem materinem jeziku, če si na izletu pevskega zbora navdušeno prepeval slovenske narodne pesmi. V tistih desetletjih so bili najvažnejši simboli, zunanost — ta že sama pripoveduje — vse ostalo bi prišlo že samo. Tedaj je naše mesto dobilo novo obleko, ki jo v glavnem nosi še danes.

Za spremembo imen in prilkov v prvotno obliko smo se do sedaj premalo potrudili, za dvojezične table se vedno znova borimo, o dvojezičnih napisih na slovenskih trgovinah, uradih, gostilnah, o dvojezičnem dopisovanju npr. v podjetjih, banki itd., o razglasni deski v centru mesta (najrazličnejša društva in organizacije imajo svoje), o vsem tem ni govora. Je to dosegljivo? Bi nam bilo v škodo? Ali je to samo ena naših neizkoriščenih pravic? Ali ne živimo v nekoliko anahronistični in nenormalni situaciji, s katero smo se vsi skupaj dobro sprijaznili?

Goriško gospodarstvo odvisi, posredno ali neposredno, od jugoslovanskih kupcev. Tudi brez Slovencev v Gorici bi po vsaki gospodarski logiki morala biti prisotna dvojezičnost v praktično poslovnih dejavnostih. Skoro vsaka službenka v Gradežu ali Lignanu se bo naučila par nemških besed.

Tu pa stvari potekajo drugače. Premalo je pretoka, informacij. Sicer so izjeme, občutiti je nekatere spremembe. Pravimo, da je vsega kriva meja, kriva je otopena anahronističnost našega mesta in prepočasen razvoj najrazličnejših struktur, vendar tudi nas samih.

Premalo verjamemo v možnost, ki jo predstavljamo, vedno se počutimo kot

tisti, ki ga nenehno nekaj teži in nečesa zahteva. Pozabljam, da dajemo mestu pozitivne naboje danes kot nekoč. Tolminski upor iz leta 1713 je del goriške preteklosti, na katero je mesto lahko ponosno (ne glede na narodnost).

Zadnje čase nenehno slišimo o možnih perspektivah naše skupnosti v Italiji. Zgleda, da so perspektive našega obstoja v odpiranju, spoznavanju, ki pelje k razumevanju in sožitju. Povsod so me najbolj cenili, če sem kazal za tisto, kar sem. Mislim, da tudi Gorica postaja zrela v tem smislu in bi dvojezične napise sprejela brez hujših pretresov in se nanje privadila. Nekateri zasebniki so dvojezičnost (ni stvar samo dvojezičnih napisov na trgovinah ipd.) že uvedli, vendar če bi prišel v tem smislu poziv od naših institucij, bi mesto dobilo novo obleko in bi zaživel bolj normalno in zgovorno.

Za dvojezična območja najrazličnejši strokovni simpoziji, kjerkoli, svetujejo dvojezičnost ali celo trojezičnost že od otroških vrtcev dalje, saj večnarodno območje ni v nobenem smislu zaviralni dejavnik.

Tudi Gorica, goriško lice, bi lahko z »novo obleko« postala zanimivejša. Že sama obleka bi pripomogla, da bi se Goričani počutili in vedli bolj normalno. Načrtno in postopno uveljavljanje dvojezičnosti v tem prostoru, od napisov do reklame in dopisovanja, bi med drugim pripomoglo k spoznavanju manj abstraktnega slovenstva in pospešilo gibanje v polnosti 360 stopinj.

Bazovica in sinhrotron

Že nekaj časa vznemirja tržaško ozračje vprašanje, kje postaviti sinhrotron: ali v Bazovici ali v Padričah? Domačini ne nasprotujejo postavitvi, nasprotujejo pa izbiri kraja. Za sinhrotron je treba veliko prostora in tega je malo. Torej, vzeti ga Bazovcem, katere so že itak stisnili od vseh strani s cestami, razlastitvami za parke in za vse mogoče rezervate.

In kam naj gredo Bazovci? Pa njih kmetijstvo? To načrtovalce malo briga. Glavno je zaseči čim večje površine, razlastiti Bazovce, ker so Slovenci, jim plačati nekaj drobiža, s katerim ne vedo kaj storiti. Zapraviti ga bi bilo škoda, kaj drugega kupiti pa ni mogoče.

Taki so danes naši upravitelji, ki nemo sprejemajo, kar jim prišepetavajo drugi. Protestna manifestacija na trgu Oberdan, ki je bila prejšnji teden, ni nič zalegla. Sliši se samo, da so na voljo nove milijarde in da bodo z gradnjo pričeli. Upajmo, da ne bodo najprej začeli z gradnjo kake velike vile za učenjaka Rubbio!

„Pastirčkovi“ prijatelji so se srečali

Nekatera srečanja postanejo tradicija, navada. Med taka srečanja spada tudi Pastirčkov dan. Prvo je bilo v Doberdobi. Letos pa že desetič, toda prvič v Mačkolljah.

Za dober uspeh so prispevale razne okoliščine. Najprej domačini, ki so z veliko vnemo pripravili prostor v lepem gozdiču na začetku vasi. Med dežjem so morali speljati električno napeljavo kot zahtevajo novi varnostni predpisi. Velikodušno so tudi postregli vsem, pastirčkom, pastiricam in pastirjem. Že na prireditvi smo se jim zahvalili, pa naj se jim še tukaj. Izkazalo se je, da je mačkolljanska cerkvena skupnost živa in poživljiva. Niso v pomoč samo z nasveti, temveč tudi z delom.

Seveda gre največja zahvala Gospodu Bogu, ki je dal čudovit sončen dan.

Srečanje je začel mladinski zbor iz Standreža. Poleg tega so sodelovali še mladinski zbori iz Mačkollj, iz Sovodenj ter iz Bazovice. Vsak zbor je odpel po tri pesmi. Zbori so bili nekoliko okrnjeni v številu, a to ni motilo.

Na Pastirčkovem dnevu, ki poteka na prostem, ne gre toliko za tehnično popolnost zborov, marveč za »vesele pastirčke«, kakor je Gregorčičev »Veseli pastir«, ki so ga na srečanju turi zapeli. Program je popestrila baletna skupina iz Standreža, ki je vedno zelo živa in je njene članice prijetno občudovati. Morda bi v prihodnje kazalo program popestriti tudi s kakim telovadnim nastopom, saj otroci danes povsod tudi telovadijo.

Program je povezovala katehistinja Olga Tavčar, pozdravni nagovor pa je imela domačinka Alenka Deklič.

Letos je na Pastirčkovem dnevu nastopil kot gost mladinski zbor iz Stranj pri

Kamniku. Gre za mladino iz župnije, kjer je deloval in komponiral pok. župnik Franc Gačnik. Sedaj po njegovi smrti nadaljujejo drugi njegovo delo.

Ta skupina je dopolne pela pri maši v Rojanu ob 9. uri in smo jo slišali tudi po radiu. Potem so peli še pri maši v Bazovici. V Mačkolljah pa so zaključili Pastirčkov dan. Svoj program so posvetili materam naših »pastirčkov«, ki so bile v velikem številu prisotne. Kot je njihov običaj, so petje spremljali z godali.

Po zaključenem programu so se udeleženci še dolgo zadržali v prijetni senci ob klepetu, sveži kapljici za otroke in odrasle ter ob okusnih slaščicah. Bilo je res prijetno srečanje otrok in njihovih prijateljev.

Naj povemo še, da je izšla osma, tj. zadnja številka Pastirčka v letošnjem šolskem letu. Katehet g. Marjan, ki je razdelil priznanja šolam, ki so v »Pastirčku« najbolj sodelovale, je dejal, da je bilo sodelovanje otrok kar čudovito; za vsako številko je dodelo od 250 do 300 pisem in risbic. Vseh »Pastirčkov« ni mogel objaviti, saj bi nastala debela knjiga, zato je moral izbirati. Zvoljo tega naj otroci in njih vzgojitelji imajo razumevanje in tudi v prihodnjem letu pridno sodelujejo, ker želi »Pastirček« biti vedno bolj v službi otrok in njih vzgojiteljev.

Zahvala

Mladinska revija »Pastirček« se iskreno zahvaljuje vsem, ki so sodelovali in pomagali, da je Pastirčkov dan v Mačkolljah tako lepo uspel. Posebej se zahvaljuje mozem in ženam župnije Mačkollje, gostom iz Stranj in vsem nastopajočim.

Srečanje bolnikov, invalidov in ostarelih ljudi v Bazovici

Na binkošno nedeljo 14. maja ob 16. uri bo v cerkvi v Bazovici vsakoletno srečanje bolnikov, invalidov in ostarelih ljudi. Sv. mašo bo daroval in med mašo govoril koprski župnik dr. Bojan Ravbar. Pri sv. maši bo ljudsko petje. Po sv. maši bo družabno srečanje v Slomškovem domu. Prisotne bo razveseljeval s petjem otroški pevski zbor »Kresnice« pod vodstvom s. Karmen od Sv. Ivana. Upamo tudi na prisotnost mladih ljudi, da bodo v pomoč prizadetim.

Štiridesetletnica slovenske klasične gimnazije v Trstu

Z množično udeležbo klasikov, ki jih je vzgojila slovenska klasična gimnazija v 40 letih, njihovih družin, prijateljev, nekdanjih profesorjev, gostov in prijateljev, je ta družina v soboto 6. maja zvečer proslavila v Kulturnem domu z lepo akademijo 40-letnico obstoja.

Vse delo za proslavo so prevzeli sedanjí dijaki sami pod vodstvom starejših klasikov in sedanjih profesorjev. Proslava je bila na zavidljivi višini, če upoštevamo čas in okoliščine — saj se bližamo koncu šolskega leta —, in pa delo, ki ga tak nastop zahteva.

V prvem delu — glasbenem — so nastopili zbor s pevci sedanje klasične, pod vodstvom nekdanjega klasika, nato glasbene točke pianiste in violinista svetovnega slovesa, tudi nekdanjega klasika, pozdravila je ravnateljica prof. Laura Abramova, slavnostni govor pa je imel klasik prof. Alojz Rebula, čemur je sledil množični proces šestih antičnih veličin pred dijaškim sodiščem.

Proces so podali sedanji dijaki tako nazorno, da je lahko vsakdo razumel, kaj je hotel povedati pisec Anonimus Carsicus. V šali je bila povedana marsikaka jedka in žgoča resnica za današnjo rabo.

Na koncu so se zvrstili na odru prvi klasiki iz leta 1948, danes že očetje in mame z marsikaterim svim lasom, a vsi veseli in ponosni na čas in leta, ko so se nekateri celo s kolesi vozili iz Škofij proti Trstu.

Najlepši dokument časa pa je LIBER MEMORIALIS — SPOMINSKA KNJIGA zapisov, v kateri je zbrano zanimivo gradivo o nastanku šole, spomini dijakov in profesorjev in številne spominske slike.

Po končani prireditvi so se vsi ustavili v Kulturnem domu, se pozdravljali, nadržavljali in obenem tudi poslavljali ter si napovedali ponovno srečanje ob petdesetletnici. Srečanja sta se udeležila tudi tržaški škof Bellomi in bivši deželni skrbnik prof. Angioletti, mnogi drugi pa so poslali pismene pozdrave in čestitke. Vivat, crescat, floreat!

Rojan

Po dolgih dveh letih lahko končno sporočimo, da so obnovitvena dela v Marijinem domu končana. Obnovo so zahtevali novi strogi varstveni predpisi. Za našo skromno dvorano zahtevajo zagotovljeno tako varnost kot za velike dvorane (Verdi, Kulturni dom).

Zamenjati smo morali ogrevanje: peč in tudi hranilnik (rezervar) za gorivo. Največ dela je bilo z elektriko. Vsa napeljava je nova. Vse luči zamenjane. Veliko je bilo zidarskega dela. Kazali so se namreč znaki starosti. Za gasilce niti strop iz eternita ni bil dovolj varen. Eternit je moral biti zamenjan z negorljivimi ploščami. Je pa v resnici lep.

Na odru so morale biti odstranjene vse zavesne in zamenjane z negorljivimi. Tla v dvorani in na odru so preplekali z lakom, ki ovira vnetljivost. Vse stolice iz dvorane so odpeljali v tovarno, kjer so odstranili lak in ga nadomestili z neunetljivim. Poleg naštetega pa še toliko drugih malenkosti. Vrata iz dvorane se morajo odpreti ob najmanjšem pritisku. Nekatera so bila razširjena. Stroški so presegli naše zmogljivosti, zato smo zašli v dolgove.

Odprtje Marijinega doma je bilo leta 1961 na zadnjo nedeljo maja. Obnovljeno dvorano bomo tudi predstavili ob koncu maja, torej za obletnico, ker je letos na zadnjo nedeljo maja Sv. Rešnje Telo in popoldne mestna Telovska procesija. Zato bo predstavitev v soboto 27. maja zvečer, združena z akademijo. Pri akademiji bodo sodelovali otroci osnovne in dijaki nižje srednje šole, potem deklška pevska skupina in domači cerkveni zbor

ter nekateri glasbeni umetniki. Prisotnost je obljubil tudi naš škof msgr. Bellomi.

Vsa obnovitvena dela je načrtoval in vodil inž. A. Močnik. Obnovljena dvorana je pa zares mnogo lepša kot je bila v preteklosti.

Stanko Zorko

Bazovica

V sredo 12. aprila je bilo v Slomškovem domu v Bazovici predavanje o delovanju zvezdarn. Predaval je dr. Pavel Zlobec, ki vodi zvezdarno v Bazovici. Povedal je, da opazujejo v zvezdarni v glavnem spremembe na soncu. Pokazal je diapozitive o soncu in njegovi sestavi. Je to orjaška krogla razžarjenih plinov. Pri tem razlikujemo od njegovega središča navzven jedro, fotosfero, rotacijsko plast, kromosfero in korono. Fotosfera je okoli 400 km debela plast s povprečno temperaturo, katero opazujemo kot površje sončne krogle. Od nje prejemamo svetlobo in toploto. Na njej opazamo pege različnih velikosti. Videli smo tudi barvni spekter, ki gre od gama žarkov, x-žarkov, ultravijoličnih, vidna svetloba, infrardečih. Sonce je staro približno 5 milijard let. Zmerno pošilja na Zemljo svetlobo in jo poleg tega segreva. Sonce ne škodi, je za nas najvažnejše nebesno telo in glavni vir različnih energij, od

katerih je odvisno življenje na Zemlji.

Predavatelj nam je z diapozitivi prikazal še notranjost zvezdarn: razne kompjuterje in teleskope. S pomočjo teh naprav se da opazovati in proučevati spremembe na Soncu. Poleg naše zvezdarn je pokazal tudi zvezdarno v Ameriki.

Elizabeta Cijak

Italijanski dnevnik »Avvenire« o Slovencih

Dnevnik večkrat posvečajo posebne strani kakšnim specifičnim problemom ali pa posameznim mestom. Tako tudi italijanski dnevnik »Avvenire«, ki velja za katoliško usmerjen časopis.

Preteklo nedeljo (7. maja) je posvetil dve strani tržaškemu mestu, prejšnjo nedeljo pa Gorici.

V goriški prilogi je posebej omenil tudi probleme tamkajšnjih Slovencev. Članek je napisal slovenski duhovnik Vinko Kobal.

Za Trst pa je omenjeni dnevnik napravil velik korak naprej, saj piše o tržaških Slovencih istočasno v slovensčini in italijanščini z velikim poudarkom na šestih kolonah. Tako je »Avvenire« prvi italijanski časopis, ki poroča o Slovencih z dvojezičnim člankom.

Članek v slovensčini in italijanščini je napisal Dušan Jakomin in govori o sožitju med obema narodnostima, o Slovencih, ki so edina manjšina v Trstu, ostali so le skupine, in to sožitje traja že 14 stoletij.

Tržaški Slovenci pozdravljamo z velikim veseljem to dobro voljo in si želimo, da bi tudi ta pobuda prispevala k resničnemu medsebojnemu priznanju in spoštovanju.

Dve reviji

CELOVSKI ZVON

Iz Celovca smo prejeli revijo »Celovski zvon«, marec 1989, letnik VII. Revija izhaja štirikrat na leto in je to prva številka v letošnjem letu. Članke so prispevali starejši in mlajši sotrudniki.

Alojz Rebula objavlja nadaljevanje svojega dnevnika iz leta 1969. Pomaga obujati spomine na tiste čase in na osebe tistih časov. V vseh ozirih je klasično njegovo predavanje »Med vero in misterijem«, ki ga je imel v Ljubljani v Društvu za antične humanistične študije lansko leto v oktobru. Kot vrhunski poznavalec grške in latinske kulture se suvereno sprehaja po poteh klasične literature, posebno grške. Poslušalci so ga gotovo poslušali z odprtimi usti, ko jim je odkrival to bogastvo, prikrito sedanjim generacijam v Sloveniji.

Pesmi je prispevala Minka Korenčan iz Slovenije, prozo pa Franc Pečnik, črtno Priznanje.

Znanstveni članki so: France Bučar, Kam z revolucijo? Razmišljanje o krizi marksističnih sistemov. Ivan Perun, Privid o slovenski trgovini ter Oton Ambroz Kitajska, Sovjetska zveza in mir. Tudi tu gre za sodobno politično tematiko. Peter Fister razpravlja o Koroški arhitekturi, to je o svojskosti slovenskih domov in hiš na Južnem Koroškem.

Pa še dva prispevka naj omenim: Intervju, ki ga je Ivan Štuhec imel z Igorjem Bavčarjem, ter uvodnik R. Vospernika. Igor Bavčar je danes med vodilnimi mladimi opozicionalci v Sloveniji ter predsednik Odbora za varstvo človeških pravic. Izvemo pa, da izhaja iz vojaške družine in da je bil v mladostnih letih ultraleninist. Toda vse to je danes že daleč za njim in je postal prepričan zagovornik pluralistične in demokratične družbe.

Reginald Vospernik v uvodniku razmišlja o težavah Celovškega zvona v Sloveniji in po svetu. Glede Slovenije piše: »V preteklem letu se je zid molka, ki ga je zgradila uradna in poluradna Slovenija okrog našega (Celovškega zvona) publicističnega početja od vsega začetka, v presenetljivem obsegu zrušil...«

Potem zagovarja pok. prof. Cirila Žebota in navaja pričevanja iz Ljubljane, ker so tudi na Koroškem nekateri nasledili propagando, da je bil C. Žebot »vojni zločinec«. Koroški levičarji so namreč bolj nestrpni in »leninistični« kot naši primorski.

Navaja tudi kritike iz obeh Amerik na račun nekaterih člankov in sodb, objavljenih v reviji. Gre za različna gledanja ter sodb na čase, dogodke in osebnosti iz dobe komunistične revolucije na Slovenskem. Nekateri emigranti težko prenesejo o preteklosti kako drugačno sodbo kot je njihova. Je pa prav, da se čujeta ta in oni glas, ker objektivno sodbo bo mogla izreči zgodovina, ki bo šele na

pisana. Zdi se pa, da se takšna zgodovina že rojeva tudi v Sloveniji.

V reviji je na koncu še dosti drugih zanimivih »paberkov«.

(r+r)

MEDDOBJE

Iz Buenos Airesa je dospela prva (dvojna) številka revije Meddobje 1989. Vsebuje pesmi, literarne prispevke v poeziji in v prozi, eseje, poročila.

Značilnost Meddobja je, da jemljejo njeni sodelavci-literati motive vsak iz svojega življenja. Ker živijo v tujem neslovenskem okolju, se slovensko slovstvo motivno bogati in postaja svetovljansko. V tem oziru prvači Vladimir Kos s svojimi motivi iz Japonske, v prozi pa Maks Osojnik in Tine Brulc.

Posebno vrednost daje tej številki Meddobja pet neobjavljenih »Pisem mrtvemu bratu« Franca Sodje. Njegova knjiga pod enakim naslovom je postala uspešnica in je menda že povsod razprodana. Tu v Meddobju L. Lenček objavlja pet pisem, ki so izpadla iz knjige, ker so se mu zdela, da motijo enotno zgradbo objavljenih pisem. Ker bi pa bilo škoda, da ne pridejo v javnost, jih je objavil v Meddobju. Mislim, da je bilo zelo prav, saj se pisma berejo prav tako napeto kot ostala.

Precej pozornosti je v reviji posvečene sedanjim slovenskim problemom doma in po svetu. Tako Vinko Brumen razmišlja o Spravi in dialogu, Andrej Rot pa piše o Modelih slovenske samobitnosti. Vinko Beličič se pogovarja z Rudo Jurčcem na daljavo. Bala prispevka se tičeta pesnika Franceta Bantariča, enega je napisal Jože Krivec, drugega pa Lev Detela z Dunaja v obliki oratorija V ognju groze plapolam.

V zadnjem delu revije so razni zapisi (Jože Velikonja Bled 88, R. Čuješ Družbena misel J. Pavla II.) in številni drobci. Vsekakor sveže in sodobno berivo.

(r+r)

Don Vittorio Pastori za Ugando

Don Vittorio Pastori že deset let učinkovito podpira Cerkev v Ugandi. Doma je v Piacenzi. Sprva je bil hotelir. V stiku s škofi iz misijonskih dežel je pa začel organizirati učinkovito pomoč za Ugando, zlasti za škofijo Gulu. Tamkajšnji škof ga je leta 1982 posvetil v diakona, tri leta kasneje pa za duhovnika.

Pastore zna poiskati dobrotnike za Ugando. Doslej je odposlal v to težko preizkušeno deželo 108 letal in celo več ladij z živežem, zdravili in raznimi stroji. V nemirni Ugandi je doživel že štiri napade in tvegal življenje. Vse to ga ni ustavilo pri njegovem delu za Afriko.

Duhovnik Pastore vzbuja pozornost tudi zaradi svoje izredne telesne obilnosti, saj tehtja 250 kg.

GORIŠKE NOVICE

Romanja na Sv. goru

V letošnjem jubilejnim letu svetogorskega svetišča so se že vršila številna romanja k Materi božji svetogorski. Poromali so iz ljubljanske škofije z nadškofom na čelu, poromali so slovenski in italijanski verniki iz tržaške škofije, poromale so že tudi številne posamezne župnije iz raznih krajev koprške škofije in ostale Slovenije. Ob sobotah in nedeljah je na Gori vse živo. Večkrat je težko najti prostor za avtobuse in za avtomobile.

V načrtu so še naslednja škofijska romanja:

V nedeljo 21. maja goriško škofijsko romanje.

V soboto 3. junija bo romanje koprške škofije. Zvečer ob 18. uri se bodo začeli zbirati v solkanski župni cerkvi. Od tam bodo ob 19.30 v procesiji odšli na Sv. goru. Ob 20. uri bo tam prva maša, opolnoči pa polnočna maša.

V nedeljo 4. junija, na kronanco, bodo sv. maše od 8. ure dalje. Ob 9. uri bo sprejem procesije iz Kanala, ki že od leta 1543 prihajajo v procesiji vsako leto na Sv. goru prav na kronanco. Slovenska maša bo ob 11. uri. Popoldne ob 15. uri pete litanije in ob 16. uri maša škofa J. Jenka.

V soboto 24. junija poroma na Sv. goru videmska škofija. Romanje bo vodil pomožni škof Peter Brollo. Na Gori bodo celo dopoldne; popoldne pa so predvideni obiski kakega turističnega kraja (Postojna, Lipica, Škocjanske jame). Romanje organizira škofijski tednik »Voce Catolicas«.

Na praznik apostolov Petra in Pavla 29. junija bo poromala na Sv. goru goriška Marijina družba. Popoldne bo obisk Drežnice, kjer bo v župni cerkvi blagoslov in litanije Srca Jezusovega. Romanje je namenjeno tudi drugim vernikom.

Slovensci v razvoju Goriške

Na pobudo Konzulte za vprašanja etnične manjšine pri goriški občinski upravi bo v Gorici simpozij na temo »Prisotnost in vloga Slovencev v razvoju Goriške«. Simpozij bo v goriškem Auditoriju 11. in 12. maja. Na dnevnem redu so številna predavanja slovenskih ter italijanskih strokovnjakov.

Začetek bo v četrtek 11. maja ob 9. uri. Predavanja in referati se bodo nadaljevali v četrtek popoldne ob 15.30. Naslednji dan, v petek 13. maja dopoldne se bo simpozij zaključil z zadnjimi referati in z okroglo mizo goriških časnika. Poskrbljeno bo za simultano prevajanje.

Simpozij sta organizirala Mednarodni sociološki inštitut ter Slovenski raziskovalni inštitut.

Most čez Alpe

Medtem ko smo priča žalostnemu trenutku življenja slovenskega naroda bodi tostran kakor onstran meje, smo od predsednice Sveta slovenskih organizacij Marije Ferletič zvedeli, da bo pod geslom **MOST ČEZ ALPE** Dunaj sodeloval pri široki in pomembni mednarodni manifestaciji za mir in sožitje med narodi, ki se že več mesecev pripravlja tudi v naši deželi in v Sloveniji.

Osrednji del manifestacije bo predstavljala izvedba simfonične pesnitve Zlatorog slovenskega goriškega skladatelja A. Ipavca. Skladba je napisana za orkester, zbor in balet in bo v taki zasedbi tudi izvedena. Važno je, da je manifestacija vključena v programe Alpe Jadran. Se bolj pomembno pa je, da se bo to pot vršila v Vidmu. Zastopniki krajevnih organizacij in ustanov so pobudo z navdušenjem sprejeli.

Ker ima dvorana v Vidmu prostora za 6000 ljudi, je važno, da to dvorano napolnimo. Zato pozivamo vsa društva, organizacije in ustanove, da pobudo množično podprejo in se je udeležijo.

■ Do nenavadnega ropa je prišlo v Simphon ekspressu, ki povezuje Pariz z Beogradom. Neznanci so na odseku med Švic in Milanom oropali skupino 42 francoskih turistov, ki so potovali v ležalnike. S posebnim plinom so potnike uspavali in jim nato temeljito spraznili denarnice in torbice. Seveda je ta rop v francoski prestolnici povzročil splošno zgražanje nad italijansko železniško upravo, ki da ne zna poskrbeti za varnost potnikov na svojem ozemlju.

Novo vodstvo pokrajinske goriške Slovenske skupnosti

V sredo 3. maja se je na Plešivem pri Krmini zbral na povabilo najstarejšega člana pokrajinski svet Slovenske skupnosti na Goriškem.

Po uvodnem pozdravu in počastitvi spomina na pred letom umrlega pokrajinskega predsednika Gradimira Gradnika je svet izvolil iz svoje srede novo pokrajinsko tajništvo SSK za goriško pokrajino. Pokrajinski politični tajnik SSK je z veliko večino glasov postal dr. Mirko Špacapan, dolgoletni pokrajinski svetovalec in odbornik. Za predsednika je bil potrjen Branko Čornic iz Sovodenj, tajništvo pa sestavljajo Marjan Breščak iz Štandreža, ki je obenem tudi podpredsednik, dr. Karlo Brešan, dr. Andrej Bratuž, Marjan Terpin, dr. Milan Jarc, Robert Cotič in Renco Frandolič.

Svet je tudi razpravljal o bližnjem kongresu SSK 7. maja v Boljuncu pri Trstu in o bližnjih evropskih volitvah, na katerih bo slovenska stranka nastopila z ostalimi manjšinskimi in avtonomističnimi silami. Slovenski znak lipove vejice bo prvič prisoten po vsej italijanski državi.

Po poročilu deželnega svetovaleca SSK Bojana Brezigarja se je razvila široka debata, v katero je poseglo veliko od nad tridesetih prisotnih, in sicer o predlogu zaščitnega zakona, ki naj bi ga predstavlja vlada. Zlasti so bili predmet razgovora nekatera negativna dejstva, ki ves čas hromijo pot globalnega zaščitnega zakona in se porajajo posebno sedaj na Goriškem.

Bralci pišejo

Neko dopolnilo

Poročilo o tržaškem romanju Slovencev na Sv. goru 25. aprila je nekaj manjkalo. Prav vse pa ni šlo tako gladko! Udeleženka, ki ji je organizator svetoval, naj bi raje šla s svojim vozilom, je na bloku imela droben incident.

Mnogi se še spominjajo pok. Petra Flanderja, ki je od vsepovsod zbiral zgodovinske podatke o Sv. gori in po raznih cerkvah prodajal list Svetogorska Kraljica. Umrl je pred kakimi 8 leti brez oporoke.

Med njegovo zapuščino so bili razni dokumenti iz Vatikanskega arhiva, iz dunajskega državnega arhiva, goriškega arhiva ter iz frančiškanske province v Trentu. Ker ni bilo nikogar, ki bi to zapuščino dolžnostno in strokovno pregledal, je ves material (za dva tovrnjaka) šel enostavno v odpad. Rešenih je bilo nekaj paketov podobice manjšega in večjega formata klasične svetogorske podobe, ter okrog sto v italijanščini pisanih brošuric z gostimi letnicami njenega zgodovinskega obdobja, od leta 1539 do 1965, ko so se na Sv. goru vselili frančiškani iz Bosne. Brošurica (16 strani) ima še na koncu tri-dnevnic v čast Materi božji.

Ni hudega sluteč je podpisana paket teh podobice imela vidno na zadnjem sedlu. Zaradi pomanjkanja prostora je ostale tri pakete spravila v prtljajnik.

Videti je, da so omenjene podobice in drobne brošurice predstavljale veliko nevarnost za jugoslovansko državo. Ubogi trojanski konj, kaj naj sploh še pomeni njegova zvičajnost spriči nedolžnih svetogorskih podobice! Skrbni obmejni organ si ni dal miru in je moral prebrskati tudi vse ostale torbe in torbice s popotno malico in gorko kavo v termovki; privoščil si je celo notes z beležkami in upam, da je tam našel kakšno koristno misel iz zadnjih duhovnih vaj.

Obmejni funkcionarji pozor! Iz Medjugorja in v Medjugorje potuje verjetno precej takega verskega gradiva, samo vam v korist! Ali ne govorimo in pišemo o sožitju in spravi med narodi?

Pojasniti moram, da inkriminirani material ni bil namenjen prodaji, temveč italijanskim vernikom, ki so 27. maja t.l. namenjeni skupno s svojim škofom Bello-mijem na Sv. goru.

Do povratka iz Sv. gore so nam »politično izobčene« pakete hranili italijanski finančni stražniki. Za spomin pa so si skupno s prijatelji pridržali vsak po eno teh znamenitih podobice.

Zaključim z vprašanjem: Bomo v dobi združene Evrope imeli še tako omejene funkcionarje in paragafe?

F. V.

IZ KANALSKE DOLINE

Srečanje kulturnih zvez v Ukvah

V sredo 3. maja so se v Ukvah zbrali predstavniki Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Slovenske prosvete iz Trsta in Krščanske kulturne zveze iz Celovca ter se dogovorili za razne oblike sodelovanja na kulturnem področju med Slovenci, ki živimo v Italiji in v Avstriji. Najpomembnejše in najširše sodelovanje se bo oblikovalo v okviru »Primorskih dnevoev«, ki bodo od 7. do 15. oktobra v raznih krajih Koroške in na katerih bodo sodelovale razne kulturne skupine iz Gorice in Trsta.

Novo s Koroškega

Pri vpisovanju v novo ustanovljeno dvojezično ljudsko šolo v Celovcu se je 3. maja prijavilo v prve tri razrede veliko več učencev kot so sprva predvidevali. Je to za vse Slovence zelo razveseljiva novica, saj pravi, da je Celovec bolj slovenski kot bi to nemški krogi radi prikrižili. Gonja zoper novo šolo je bila silovita, pri čemer je prednjačil deželni šolski svet v Celovcu.

Drug za prihodnost Koroške zelo pomemben dogodek pa je bil sklep vodstev svobodnjaške in ljudske stranke, da podpreta izvolitev dr. Jörga Haiderja, vodje svobodnjakarjev za novega koroškega deželnega glavarja. S tem bodo v povojnem času socialisti prvič izrinjeni v opozicijo. Kakšno politiko bo Haider ubral do Slovencev, se pa bo hitro videlo. Sodili ga bomo ne po predvolilnih obljubah, ampak po dejanjih in dejstvih.

Papežev pozdrav romarjem iz Škofje Loke

Papež Janez Pavel II. je med romarskimi skupinami, ki so prišle k splošni avdienci 26. aprila pozdravil tudi skupino slovenskih romarjev iz Škofje Loke. Pred začetkom Marijinega meseca maja jim je rekel te besede: »Prisrčen pozdrav slovenskim romarjem iz Škofje Loke in okolice. Majniška pobožnost do Marije naj poživlja vašo vero. Vaš obisk na grobu svetega Petra in pri njegovem nasledniku jo bo prav gotovo utrdil. S to željo vas očetovsko blagosloviljam. Hvaljen Jezus.«

OBVESTILA

SKRD Jadro iz Ronk vabi na srečanje (kramljanje), ki bo v četrtek 18. maja ob 20. uri v sedežu društva v Romjanu. Prisoten bo Alojz Markovič, zadnji predsednik društva »Triglav«, ki je zelo živahno delovalo v Trzihu od leta 1945 do leta 1947.

Večer študentov akademije za gledališče iz Ljubljane. V soboto 13. maja ob 20.30 bodo v Kulturnem domu v Trstu Lučka Počkaj, Irena Zubalič, Darja Reichman, Dario Varga, Borut Veselko in Maja Aduša Vidmar izvajali dela Ivanke Hergold, Dominika Smoleta, Gregorja Strniše in Zajca. Pridite nas gledat!

Podelitev nagrade iz Sklada Dušana Černeta bo v ponedeljek 15. maja ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Trstu, ul. Donizetti 3. Letos prejme to nagrado Slovenska klasična gimnazija v Trstu ob 40-letnici ustanovitve. Pri podelitvi bo sodeloval moški zbor »Fantje izpod Grmade«.

Gorska počitniška kolonija v Comegliansu

Letošnje letovanje v gorski koloniji v Comegliansu, ki ga organizira Slov. Vincencijeva konferenca iz Trsta in Gorice, se bo vršilo v eni sami izmeni (in ne v dveh, kot je bilo prvotno objavljeno) in to meseca julija. Trajalo bo tri tedne od 5. do 25. julija.

Vpisovanje za učence in dijakke slov. osnovnih in srednjih šol z Goriškega traja do konca meseca maja (starost od 5. do 16. leta). V mestu Gorica se je možno vpisati ali pri svojih katehetih in učiteljih (povedati je treba, da je vpis za kolonijo v Comegliansu) ali v tajništvu Nižje srednje šole (kjer so na voljo formularji za vpis) ali pa v Katoliški knjigarni na Trstniku, kjer tudi dobite vpisne obrazce.

V podeželskih občinah (Dobersdob, Sovodnje, Števerjan, Krmin, Ronke in drugod) se je možno vpisati ali pri svojih katehetih in učiteljih ali pa še bolje kar direktno v pristojnem občinskem uradu svoje občine (vedno naj izjavijo, da želijo iti v slovensko kolonijo v Comegliansu).

V Katoliški knjigarni (tel. 84407) je možno dobiti informacije vsak dan med uradnimi urami.

Okrogla miza »Gorica: zunanja podoba dvojezičnega mesta« bo v torek 16. maja ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici. Prirejata jo SMReKK in Goriški Lok. S svojimi prispevki bodo sodelovali dr. Danilo Sedmak: Simbolična oprema mesta — teoretika razmišljanja; dr. Vito Svetina: Vloga Slov. deželnega gospodarskega združenja pri uveljavljanju dvojezičnega poslovanja; Hadrijan Corsi: Slovenska prisotnost in javnih gospodarskih organizacijah in dr. Aldo Rupel: Kultura poslovanja v narodnostno mešanem okolju.

Na Pečah pri Boljuncu bo v nedeljo 14. maja ob 16. uri maševal g. Dušan Jakomin.

DAROVI

Za Katoliški glas: svojci v spomin Gizele Benevol 250.000; Miroslava Braini 30.000; N. N. 50.000 lir.

Za Katol dom: ob 96. obletnici rojstva pok. očeta Franca Simčiča se ga spominja hčerka Rožica z Alešem in Mirom ter daruje 100.000; V.J.D. 1.000.000 lir.

Za goriško Vincencijevo konferenco: Z. S., Gorica 50.000 lir.

Za cerkev v Števerjanu: nečakinja Ida v spomin Danice Vižintin 100.000 lir.

Za patra kaplana v goriških zaporih: Z. S., Gorica 50.000 lir.

Za »Pastirčka«: Pastirčkov prijatelj 50.000 lir.

Za cerkev v Gabrjah: N. N., Gabrje v počastitev spomina pok. Danice Bajt por. Vižintin iz Sovodenj 50.000 lir.

Namesto cvetja na grob Stanka Cotiča iz Gaberij daruje sestrična Helka iz Vrha z družino za cerkev v Gabrjah 50.000 lir.

N. N., Doberdob: ob drugi obletnici smrti mame in none Rože za Sv. goru 50.000 in za sklad Mitja Čuk, ki omogoča polnoletno središče prizadetim otrokom 50.000 lir.

Za obnovitev cerkve na Opčinah: Valerija Sosič namesto cvetja na grob Kristine Koritnik 20.000; Stefanija Danev v spomin na moža Alojza 50.000; Jole Daneu v spomin na očeta Ludvika ob 44-letnici tragične smrti 50.000; druž. Malalan v spomin na sestro, svakinjo in teto Franco 200.000; Gianna Thiemann v spomin na mamo Franco Malalan 96.180; Amelija Škerlavaj v spomin na sestrično Franco Malalan 50.000; N. N. 20.000; Mira Purič 10.000; Pina Breclj namesto cvetja na grob Francke Malalan 30.000; Zora Hrovatin v isti namen 20.000; Vlasta Zgonc 10.000; Erminija Kalc v spomin na Franco Malalan 10.000; Pietro Mercenaro v spomin na Marijo Husu-Kalc 100.000; Francka Persič namesto cvetja na grob Francke Malalan 50.000; Angela Vremec v isti namen 25.000; druž. Škerl v spomin na Meri Rebek 20.000; Marija Sosič 15.000 lir.

Za Sklad »M. Čuk«: druž. Škerl v spomin na Meri Rebek 20.000 lir.

Za dela v Marijinem domu v Rojanu: Zinka Ferenc 30.000; M. O. 50.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Ema Adami 40.000; Marčela Pahor 10.000; Gina Cusina 10.000; Marta Posega 10.000; Marija Bizjak 10.000; A. B. 50.000; Darinka Cusina v poseben namen 20.000 lir.

Za kapelo sv. Leopolda Mandića pri Domju: Judita Hrvatič, Pulje v spomin na pok. očeta 30.000; Ljudmila Kralj, Lonjer v spomin na pok. sestro Marijo Kralj 10.000 lir.

Za barvna okna cerkve v Bazovici: druž. Frogia v spomin Svetka Žagar 50.000; Jožefa Izahova 10.000; Antonija Mahnič v spomin nečaka Davida Mahniča 30.000; Ida Grgič 10.000; Stefanija in Karlo Kalc 50.000; N. N. 30.000; sorodniki v spomin Alice Vrše 90.000; Didjetovi 40.000; sorodniki Žerjal iz Botača v spomin svojih rajnih 33.000; romarji v Medjugorje 195.000; sorodniki v spomin Stanislava Vodopivca 80.000; Stefanija Metlika 15.000; N. N. 20.000; Marta Mužina 20.000; romarji v Medjugorje iz Vareseja 120.000; Marija Debenjak 10.000; Marija in Ladko Marc 30.000; Josip Marc 50.000; dr. Millo 50.000; Marija Čufar 10.000; Franc Kalc, Gropada 15.000; Marija Froncova 65.000 lir.

Za lačne po svetu: N. N., Rupa 50.000; Tončka Vidau, Bane 10.000 lir.

Radio Trst A

Sporod od 14. do 20. maja 1989

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 9.45 Pregled slov. tiska v Italiji. 10.15 Mladinski oder: »Začarani stolp«. 11.00 Nediški zvon. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 14.10 Meta Kušar: »Pisma iz Riharjeve 13.« 14.50 Sport in glasba.

Ponedeljek: 8.10 »Mal položi dar domu na oltar«. 9.00 Beleška. 9.30 Misel dneva. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Pričevanja o alternativnih načinih zdravljenja. 12.40 Primorska poje. 12.50 Gospodarska problematika. 14.10 Goriški razgledi. 15.00 Juš Kozak, Beli macesen. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 APZ F. Prešeren iz Kranja. 18.00 F. Campo Timel: »Nikoli več ne bom šla gledat mrtvihi«.

Torek: 8.10 Poezija pred opero. 9.30 Beleška. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Ko študent na rajšo gre. 12.40 Primorska poje. 13.30 Od Milj do Devina. 14.10 Otroški kotichek. 14.30 Iz Benečije. 15.00 Juš Kozak, Beli macesen. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 APZ F. Prešeren iz Kranja. 18.00 F. Campo Timel: »Nikoli več ne bom šla gledat mrtvihi«.

Sreda: 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 9.30 Beleška. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.40 Primorska poje. 13.30 Na goriškem valu. 15.00 Juš Kozak, Beli macesen. 15.18 Neopravičena ura. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Violinist T. Lorenz in pianista A. Šček. 18.00 Kratke, izmišljene in druge zgodbe Bojana Štiha.

Četrtek: 8.10 Trst, mesto znanosti. 9.00 Misel dneva. 9.30 Beleška. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Glasbeni portret U. Kodra. 12.40 Primorska poje. 13.30 Nediški zvon. 14.10 Dvignjena zavesa. 15.00 Juš Kozak, Beli macesen. 15.15 Popoldne s slovensko pesmijo. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Naša pesem 1988 v Mariboru. 18.00 Četrkova srečanja: »In exilium« - iz župnijske kronike dekana V. Kosa.

Petek: 8.10 Iz zaprašene delavnice. 9.00 Beleška. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Razvoj slovenskega povojnega pesništva. 12.40 Primorska poje. 13.30 Od Milj do Devina. 14.10 Halo, kdo tam? 15.00 Juš Kozak, Beli macesen. 15.20 Pogovori z Jožijem. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Oboist B. Rogelja in pianist A. Bertoncelj. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki. 9.00 Beleška. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Poti, zanimivosti in lepote naše dežele. 12.40 Primorska poje. 14.10 Glasnik iz Kanalske doline. 15.00 Sobotni razmislek. 16.30 Fr. Bučar: Problemi sodobne družbe. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Mladi izvajalci. 18.00 »Otožni, veseli in zli norci«.

DAROVI

Za cerkev v Ricmanjih: Boža Dobrila, Log v spomin na pok. starše 50.000; Bernarda Kuret, Ricmanje v spomin pok. staršev 40.000; M. B., Trst 100.000; E.B.P., Trst ob obletnici najinih staršev za ricmanjsko cerkev, ki sta jo zelo rada obiskovala 100.000 lir.

Za slov. misljonarje: K. K. 50.000 lir.

KATOLIŠKI GLAS

tednik - uredništvo in uprava: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorica - Tel. 0481/83177 - telefax 83177 - poštini tekoči račun: 11234499 poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trst - Tel. 040/414646

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik Pošt. plačana v gotovini - skupina II/70% Dovoljenje pokr. poštne uprave iz Gorice Izdaja: KTD Katoliško tiskovno društvo (Società Tipografica Cattolica srl - Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00054100318)

Tiska: Tiskarna Budin v Gorici

Cena posamezne številke: 1000 lir

Letna naročnina: Italija 40.000 lir inozemstvo 55.000 lir zračna pošta 85.000 lir

Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA

+

Dne 2. maja je Gospod poklical k sebi našo dobro

Gizelo Benevol

Pokopali smo jo v petek 5. maja na tržaškem pokopališču. Zahvaljujemo se dr. Jožetu Prešernu, ki je vodil pogrebni obred, in vsem, ki ste se od nje poslovili s cvetjem, molitvijo in darovi.

Sestra Ada, brat Vittorio ter nečakinji Marjuča in Danila

Trst, 7. maja 1989